

Projectplan lokale isolatie aanpak gemeente Boekel.

Inhoudsopgave

Aanleiding.....	1
Wat is het Nationaal isolatieprogramma (NIP)?	2
Opgave.....	2
Voorwaarden.....	2
Uitvoering.....	4
Wat kosten isolatiemaatregelen en wat leveren ze op?	4
Lokale isolatie opgave tot 2030.....	5
Uitgangspunten meerjarenaanpak richting 2030	5
Aanpak 2023-2026	6
Financiën	6
Beschikbare middelen voor de organisatie	8
Organisatie	9
Planning.....	10
Monitoring.....	10
Bijlagen	11

Aanleiding

De urgentie voor energie besparen en isoleren is de laatste tijd enorm toegenomen. Steeds meer inwoners zijn bezorgd over de hoge energierekening en willen besparen. Daarnaast worden de zomers steeds warmer waardoor er meer behoefte is om de warmte buiten te houden in de zomers. Ook wil Nederland minder afhankelijk zijn van aardgas uit Rusland. Van de ongeveer 40 miljard m³ aardgas die we per jaar in Nederland verbruiken, wordt ongeveer 30 procent gebruikt om woningen en gebouwen te verwarmen, te voorzien van warm water en om te kunnen koken. Het grootste deel van deze 30 procent wordt gebruikt voor verwarming. Goed isoleren van woningen kan dit gebruik terugdringen. Daarnaast draagt isoleren bij aan de betaalbaarheid van de energierekening en het halen van de landelijke en lokale klimaatdoelen. Ook is het een noodzakelijke voorbereiding op de overstap naar een aardgasvrije woning.

Om deze opgave aan te pakken heeft het Rijk het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) opgesteld. Een onderdeel hiervan is een langjarige, programmatische aanpak van slecht geïsoleerde huur- en koopwoningen. Gemeentes en woningcorporaties hebben hierbij een belangrijke rol.

Woningcorporaties staan aan de lat om sociale huurwoningen te isoleren tot minimaal energielabel C. Gemeentes zijn aan zet om eigenaar-bewoners van koopwoningen te stimuleren om hun woningen te isoleren tot minimaal energielabel C. Om dit te doen kunnen gemeentes een specifieke uitkering (SPUK) aanvragen bij het Rijk. Deze middelen kunnen in diverse tranches aangevraagd worden. In 2023 kan een SPUK aangevraagd worden voor de jaren 2023 en 2024. Deze middelen

hebben een looptijd tot 31 december 2026. In 2024 en 2025 kunnen respectievelijk tranche 2 en 3 aangevraagd worden. Deze middelen hebben een looptijd van 4 jaar.

De uitvoering van de NIP vraagt om het hanteren van een lange termijn perspectief en stapsgewijs werken. Omdat het NIP veel raakvlakken heeft met andere thema's, is het belangrijk dat koppelingen worden gemaakt met het bestaande beleid binnen de gemeente, zoals de energiearmoede aanpak en de transitievisie warmte.

Wat is het Nationaal isolatieprogramma (NIP)?

Het NIP is onderdeel van het bredere rijksprogramma 'versnelling verduurzaming gebouwde omgeving'. Het doel van het NIP is om via vier actielijnen landelijk 2,5 miljoen woningen te isoleren tot 2030. De nadruk ligt hierbij op de slecht geïsoleerde woningen (met een D, E, F, G- energielabel). Een van de actielijnen van het NIP is het isoleren van 750.000 koopwoningen in Nederland via lokale isolatie aanpakken. De focus ligt hierbij op huishoudens met een risico op energiearmoede waarvan 80% van de woningen onder de gemiddelde WOZ-waarde of NHG-grens moet liggen. In Boekel is de gemiddelde WOZ-waarde € 383.000 en de landelijke NHG-grens ligt op € 429.300. Gemeentes kunnen in 3 tranches tot 2030 geld aanvragen via een specifieke uitkering (SPUK) om hier uitvoering aan te geven. In dit plan van aanpak wordt met name ingezoomd op de uitvoering van de middelen voor de eerste tranche. Voor de tweede en derde tranche wordt doorgebouwd op dit plan, waarin geleerde lessen worden toegepast.

Opgave en scope

De isolatieopgave binnen de aan te vragen SPUK gaat specifiek over particuliere woningen met een energielabel D, E, F of G of een gelijkwaardige staat en een WOZ-waarde onder de NHG-grens (€ 429.300) of de gemiddelde WOZ-waarde in gemeente Boekel (€ 383.000). Aangezien de NHG-grens hoger ligt dan de gemiddelde WOZ-waarde van Boekel, is er voor gekozen om de NHG-grens aan te houden, zodat er meer inwoners geholpen kunnen worden. De huurwoningen vallen buiten deze scope. Het grootste deel van de huurwoningen wordt verduurzaamd door de woningcorporatie, aangezien dit sociale huurwoningen zijn. Daarnaast moeten ook bedrijven, utiliteitsbouw en ander vastgoed verduurzaamd worden. Dit wordt via andere programmalijnen aangepakt en valt dus ook buiten de scope van dit projectplan.

Landelijk gezien is ongeveer 20 procent van alle woningen slecht geïsoleerd. Na data onderzoek blijkt dat in Boekel 749 woningen binnen de hierboven beschreven doelgroep vallen. Dat komt neer op 19,7 procent. Voor de eerste tranche (2023 en 2024) is € 273.020 beschikbaar om 187 woningen te isoleren. De eerste tranche kan aangevraagd worden in de periode 1 maart 2023 tot en met 31 oktober 2023. De tweede tranche kan in 2024 aangevraagd worden en de derde tranche kan in 2025 aangevraagd worden. Deze tranches en middelen worden voor nu nog buiten beschouwing gelaten, omdat er tot aan 2025 nog teveel aspecten kunnen veranderen. De eerste tranche is inmiddels aangevraagd.

Voorwaarden

De middelen van de SPUK lokale aanpak isolatie mogen besteed worden aan energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. De te treffen maatregelen zijn dakisolatie, zolder- of vloeringvloerisolatie, gevelisolatie, glas-, kozijnpaneel-, of deurisolatie, spouwmuurisolatie, vloer- of bodemisolatie. De eisen waar de isolatie aan moet voldoen zijn dezelfde als die binnen de ISDE-regeling gelden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1.

De SPUK mag ook besteed worden aan het bieden van gerichte ondersteuning of het inschakelen van derden met de benodigde expertise voor:

- het adviseren over mogelijke energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen en de daarmee te behalen mate van energiebesparing.
- het begeleiden bij het doen van aanvragen op grond van subsidieregelingen en subsidieverordeningen die gericht zijn op energiebesparing.
- het adviseren over of bemiddelen in krediet ten behoeve van de financiering van energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen
- het organiseren van straatgerichte of wijkgerichte of anderszins grootschalige verduurzamingsaanpakken en daarbij het ondersteunen van woningeigenaren of gemengde VVE's
- De inzet van ambtelijke capaciteit of de inhuur van externe capaciteit ten behoeve van de uitvoering van het isolatieprogramma.

Overige voorwaarden zijn:

- De maatregelen moeten na 31 december 2022 worden uitgevoerd.
- De SPUK wordt niet verstrekt voor BTW verschuldigd over kosten voor de uitvoering van een isolatieprogramma voor zover het bedrag van de BTW in aanmerking komt voor compensatie, of voor zover de kosten in aanmerking komen voor aftrek op omzetbelasting.
- Per woning is er €1.460 beschikbaar aan NIP-middelen.
- Per woning mag maximaal €4.000 besteed worden aan energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. Bij eigenaar-bewoners die in een schuldhulpverlening traject zitten, gebruik maken van een schuldsaneringsregeling of bijzondere bijstand ontvangen, geldt geen maximumbedrag om te besteden.
- Ook is het mogelijk om mensen die via doe-het-zelf methoden willen isoleren te ondersteunen.
- De gemeente moet uiterlijk 31 december 2026 minimaal het aantal woningen geïsoleerd hebben dat in de aanvraag is opgenomen. Daarvan moet ten minste 80% van de slecht geïsoleerde woningen een WOZ-waarde hebben van maximaal € 429.300. De activiteiten waar de SPUK voor is verstrekt moeten uiterlijk op 31 december 2026 afgerond zijn en de SPUK uiterlijk op 31 december 2026 volledig te besteden aan de activiteiten waarvoor deze is verstrekt.
- Twee keer per jaar moet tussentijds verantwoording afgelegd worden over de besteding via de Sisa-methodiek.
- Natuurvriendelijk isoleren is het uitgangspunt
  - Wet natuurbescherming: bij isoleren van de spouwmuur of het dak moet je rekening houden met beschermde vogels en vleermuizen.
  - De provincie werkt met de systematiek van een soortenmanagementplan (SMP). Dit is een plan waarin voor een gebied in één keer bekeken wordt in hoeverre bepaalde maatregelen de natuur schaden op basis van een grootschalig veldonderzoek. Op basis van het SMP kan dan een ontheffing aangevraagd worden. Gemeente Boekel gaat binnenkort verkennen wat er nodig is om een gemeentebreed SMP op te stellen.
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) borgen
Vanuit de AVG zijn er strikte eisen van toepassing op het verzamelen, gebruiken en opslaan van persoonsgegevens. Het is onvermijdelijk dat dit aan bod komt in het uitrollen van dit

programma. Hierin is het van belang om de AVG goed te borgen, vooral bij het gebruik van gevoelige informatie zoals welke eigenaar-bewoners energietoeslag hebben ontvangen.

Uitvoering

In Nederland zijn veel woningen nog niet voldoende geïsoleerd. Door te isoleren is er minder warmteverlies waardoor er ook energie, CO₂-uitstoot en geld wordt bespaard. Daarnaast levert een verduurzaamde woning meer comfort op door minder kou en tocht. Isoleren is ook een belangrijke stap om de bestaande woningvoorraad aardgasvrij te maken. Door te isoleren wordt het mogelijk om over te stappen naar andere lage temperatuur bronnen zoals een warmtepomp of warmtenet.

Mogelijke isolatiemaatregelen met NIP gelden:

- Vloerisolatie
- Dakisolatie
- Spouwmuurisolatie
- Glas (HR++, vacuümglas of triple)

Aandachtspunten bij het isoleren:

- Bewoners isoleren vaak niet in één keer alles, maar kiezen liever voor een stapsgewijze aanpak
- Houd rekening met natuurlijke momenten (bijv. verhuizing of verbouwing)
- Naast isolatie is het belangrijk om ook goed te ventileren voor gezonde binnenlucht
- Bewoners hebben vooral interesse in spijtvrije maatregelen met het oog op de transitie naar aardgasvrij en hebben perspectief voor een langere termijn nodig.
- Vloerisolatie komt in Boekel weinig voor aangezien veel woningen op zand gebouwd zijn
- Bij isoleren moet rekening gehouden worden met beschermde diersoorten die onder dakpannen of in spouwmuren kunnen leven

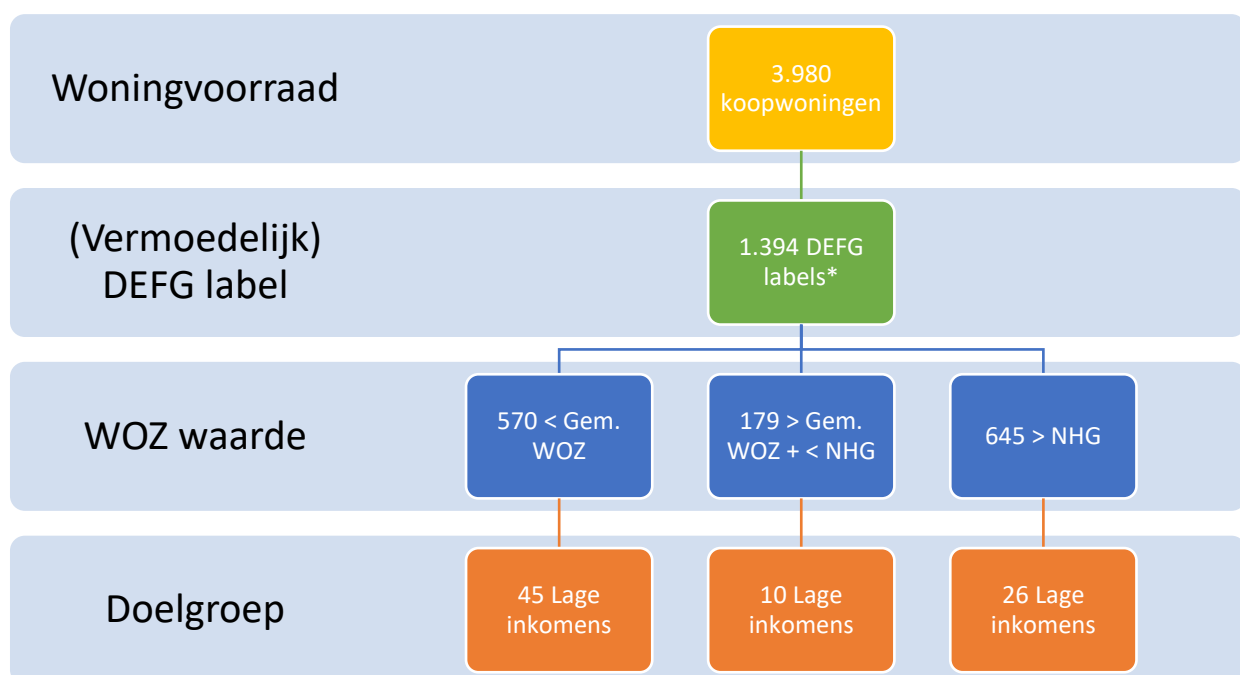
Wat kosten isolatiemaatregelen en wat leveren ze op?

		Vloerisolatie	Dakisolatie	Spouwmuurisolatie	Glas (HR++)
Kosten	Kosten	€ 2.350	€ 5.400	€ 2.350	€ 3.900
	ISDE subsidie	€ 275	€ 850	€ 350	€ 500
	Subtotaal minus ISDE	€ 2.075	€ 4.550	€ 2.000	€ 3.400
	NIP middelen	€ 1.460	€ 1.460	€ 1.460	€ 1.460
	Totaal minus NIP-middelen	€ 615	€ 3.090	€ 540	€ 1.940
Besparing	Energiebesparing per jaar	130 m ³ aardgas	420 m ³ aardgas	400 m ³ aardgas	70 m ³ aardgas
	Financiële besparing per jaar (bij een gasprijs van € 1,20 per m ³)	€ 156	€ 504	€ 480	€ 84
TVT	Terugverdientijd (bij een gasprijs van € 1,20 per m ³)	Circa 4 jaar	Circa 6 jaar	Circa 1 jaar	Circa 23 jaar

*Gemiddelde kosten en besparing voor een hoekwoning (uitgangspunt niet geïsoleerd, dubbel glas)
Bron: Milieucentraal.*

Lokale isolatie opgave tot 2030

Tot 2030 is een meerjarenprogramma nodig om alle slecht geïsoleerde woningen aan te pakken. Hiervoor geeft het NIP wel de aanleiding, maar het is noodzakelijk om koppelingen te maken met onder andere energiearmoede en de warmtetransitie en de financiële middelen te stapelen. De lokale opgave in Boekel is namelijk groter dan waarvoor er vanuit de NIP gelden voor komen. Niet alleen zijn de betreffende aantallen van slecht geïsoleerde woningen groter, maar ook zullen de NIP gelden niet genoeg zijn om het isoleren van deze woningen te bekostigen. Op de volgende pagina's is een analyse opgenomen van de opgave die er ligt: om hoeveel woningen gaat het en waar bevindt de doelgroep zich? Daarnaast komen de uitgangspunten aan bod die we hanteren bij het bepalen van de isolatieaanpak.

*Bepaald op basis van vastgestelde energielabels. Bij het ontbreken van een energielabel is een inschatting gemaakt op basis van bouwjaar en type woning.

Uitgangspunten meerjarenaanpak richting 2030

- De totale opgave is groot en complex. Alle koopwoningen onder de WOZ-waarde van € 429.300 met energielabel DEFG aanpakken (749) waarvan we ongeveer 24,9% (187) mede met NIP-gelden uit de eerste tranche kunnen financieren. Er is onvoldoende NIP budget om alle DEFG woningen aan te pakken of de gehele maatregel te financieren, of meerdere maatregelen per woning te financieren.
- We willen impact maken en aantallen halen. Doelstelling: Vóór 2027 hebben 187 woningen minimaal één isolatiemaatregel getroffen.
- Voornaamste focus ligt op de doelgroep laag inkomen met een slecht geïsoleerde woning. We begeleiden inwoners met een inkomen niet hoger dan 130% van de toepasselijke bijstandsnorm, zorgen ervoor dat zij niets zelf hoeven te betalen en maken het hen zo gemakkelijk mogelijk. Onder deze doelgroep vallen 55 woningen. Het is te overwegen om de

26 huishoudens met een inkomen onder 130% van de toepasselijke bijstandsnorm maar met een WOZ-waarde hoger dan de NHG-grens ook te helpen.

- De NIP subsidie moet zoveel als mogelijk bij onze inwoners terecht komen. De NIP gelden besteden we aan isolatiemaatregelen. We gebruiken andere geldstromen voor de organisatie van de isolatieaanpak.
- We experimenteren en leren van tranche 1. We beginnen klein en bouwen het programma later in de tweede en derde tranche uit.

Aanpak 2023-2026

In het programma beginnen we met de eerste tranche waarin we als basis de richtlijnen vanuit het NIP hanteren. In deze stap maken we onderscheid tussen verschillende focusgroepen: of, hoe en in welke mate ze gebruik kunnen maken van het aanbod.

Doelgroep

- De NIP richt zich op eigenaar-bewoners die in bezit zijn van een slecht geïsoleerde woning met een WOZ-waarde onder de NHG-grens (< €429.300)
- De focusgroep bestaat uit eigenaar-bewoners, met een inkomen niet hoger dan 130% van de toepasselijke bijstandsnorm, die in het bezit zijn van een slecht geïsoleerde woning. Voor deze doelgroep is 100% financiële steun en ontzorging een randvoorwaarde om mee te kunnen doen. Het doel is om in de eerste tranche 1 isolatiemaatregel per woning uit te voeren bij de focusgroep
- Daarnaast richten we ons niet specifiek op buurten waar de NIP doelgroep relatief veel voorkomt. Uit data onderzoek blijkt de spreiding van deze woningen door de hele gemeente te liggen. De meeste woningen liggen in de kernen Boekel en Venhorst. Gezien de spreiding loont het niet om specifiek op buurten in te zetten.
- In deze tranche is nog geen ruimte voor overige maatwerkgroepen zoals doe-het-zelvers, monumenten en VvE's. Zij komen aan bod in de tweede en derde tranche.
- Buiten de scope van de lokale isolatie aanpak vallen slecht geïsoleerde huizen (DEFG label) met een WOZ-waarde boven de NHG-grens (€ 429.300). Woningen met een energielabel beter dan D en huurwoningen vallen ook buiten de scope van de lokale isolatieaanpak. Dit is landelijk bepaald in de voorwaarden van de NIP-regeling. Eigenaar-bewoners kunnen wel gebruik maken van de collectieve inkoopacties op eigen kosten.

Ontzorging

- Het is van belang om stappen te zetten om het ontzorgingsproces op te bouwen.
- Er moet aandacht zijn voor randvoorwaarden zoals natuurvriendelijk isoleren en het borgen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- Focusgroep lage inkomens krijgt volledige ontzorging.
- Doelgroep onder de NHG grens met een slecht energielabel en een inkomen boven 130% van de bijstandsnorm krijgt gedeeltelijke ontzorging.
- Doelgroep buiten de scope van de isolatieaanpak krijgt geen ontzorging

Financiën

Door de verschillende doelgroepen en de bijbehorende ontzorgingstrajecten, zijn er per doelgroepen andere financiële middelen nodig. Hieronder maken we inzichtelijk wat de financiële consequenties zijn van de ontzorgingstrajecten voor de eerste tranche. Hiervan moeten in totaal 187 woningen geïsoleerd worden.

Doelgroep lage inkomens, maximale ontzorging:

- De lage inkomens met een slecht energielabel worden volledig financieel ontzorgd. Voor het rekenvoorbeeld wordt het toebrengen van spouwmuurisolatie of duurzaam glas gebruikt. De volgende middelen zijn hiervoor nodig:
  - De NIP-gelden (€ 1460);
  - Een bijdrage vanuit de gemeente, deels gedekt vanuit het budget voor energiearmoede, deels vanuit de begroting;
  - ISDE-subsidie
- We gaan uit van een ontzorgingspartij die de 187 woningeigenaren in de eerste tranche gaat begeleiden. De kosten hiervoor rekenen we op 10% van de uitvoeringskosten. Gemiddeld kost spouwmuurisolatie ongeveer €2350 en hr++ glas € 3800. Dit betekent dat we per woning circa € 307,50 reserveren voor de ontzorgingspartij.

Businesscase	Aantal woningen	Kosten per woning	Totaal kosten	Dekking
Bijdrage in kosten spouwmuur isolatie en glas	55	€ 1460	€ 80.300	NIP
Extra bijdrage in kosten isolatiemaatregel lage inkomens	55	€ 890 (isolatie)	€ 48.950	Energiearmoede en gemeentelijke begroting duurzaamheid, TVW
	55	€ 2340 (glas)	€ 128.700	
Bijdrage isolatiemaatregel boven NHG-grens	26	€ 2350 (isolatie)	€ 61.100	Energiearmoede en gemeentelijke begroting duurzaamheid, TVW
	26	€ 3800 (glas)	€ 98.800	
Uitvoeringskosten ontzorgingspartij	81	€ 307,50	€ 24.907,50	CDOKE middelen
Totale kosten			€ 332.707,50*	

*In de tabel wordt het totaalbedrag berekend van de duurste optie. In dit geval het vervangen van glas

Doelgroep NIP, met inkomen boven 130% van de bijstandsnorm, gedeeltelijke ontzorging

- De eigenaar-bewoners met een inkomen boven 130% van het sociaal minimum, een lage WOZ-waarde en een energielabel DEFG worden gedeeltelijk ontzorgd vanuit:
  - De NIP-gelden (€ 1460);
  - ISDE subsidie

Businesscase	Aantal woningen	Kosten per woning	Totaal kosten	Dekking
Bijdrage in kosten spouwmuur isolatie en glas	106	1460	€ 154.760	NIP
ISDE subsidie aan te vragen door bewoner	106	350 (isolatie)	€ 37.100	ISDE subsidie Rijk
	106	500 (glas)	€ 53.000	
Uitvoeringskosten ontzorgingspartij	106	307,50	€ 32.595	CDOKE middelen

---

Totale kosten

€ 187.355*

* In de tabel worden als totaal kosten de kosten voor de gemeente berekend

Beschikbare middelen voor de organisatie

CDOKE

Het kabinet Rutte IV heeft in totaal €5,284 miljard aan uitvoeringsmiddelen ter beschikking gesteld tot aan 2030. De beschikbare uitvoeringsmiddelen worden verdeeld over gemeentes en provincies. Gemeente Boekel ontvangt volgens de verdeelsleutel de volgende middelen:

- 2023 € 216.246
- 2024 € 218.207
- 2025 € 220.169

Voor de jaren 2026 tot en met 2030 zijn de bedragen nog onduidelijk. Deze middelen moeten gebruikt worden om de uitvoeringskracht van onze gemeente te vergroten, zodat we zijn toegerust om het klimaat- en energiebeleid uit te voeren. Daarnaast kunnen we een deel (maximaal 10%) van de beschikbare uitvoeringsmiddelen gebruiken voor overige kosten. Van deze middelen wordt in 2024 en 2025 € 32.750,- geclaimd voor de uitvoeringskosten van de ontzorgingspartij. In totaal wordt er dus € 65.500,- geclaimd.

Uitvoeringsmiddelen voor programma Duurzaamheid

In de voorjaarsnota is opgenomen dat voor de jaren 2023, 2024, 2025 en 2026 jaarlijks € 100.000 beschikbaar is voor het uitvoeringsprogramma duurzaamheid. Een onderdeel van dat uitvoeringsprogramma is de lokale aanpak isolatie, waar dit plan over gaat. De benodigde uitvoeringskosten voor de lokale aanpak isolatie kunnen gedeeltelijk bekostigd worden uit het uitvoeringsprogramma duurzaamheid. Niet al het budget kan aan isolatie besteed worden, omdat er ook andere zaken op het gebied van energie en duurzaamheid spelen die middelen vragen. In 2024 wordt er €43.000 geclaimd, in 2025 wordt er € 30.000 geclaimd voor de lokale aanpak isolatie. In totaal wordt er dus € 73.000 geclaimd.

Middelen transitievisie warmte

In de voorjaarsnota is opgenomen dat voor de jaren tot en met 2027 de volgende middelen gereserveerd zijn voor uitvoering van de transitievisie warmte:

- 2024 € 20.000
- 2025 € 30.000
- 2026 € 40.000
- 2027 € 50.000

Het isoleren van woningen draagt bij aan het aardgasvrije ready maken van huizen, zodat ze uiteindelijk volledig van het aardgas af kunnen. Een deel van de middelen wordt daarom geclaimd voor uitvoering van de lokale aanpak isolatie. In 2024 wordt er € 20.000 geclaimd, in 2025 wordt er € 30.000 geclaimd en in 2026 wordt er € 15.000 geclaimd. In totaal wordt er in vier jaar tijd € 65.000 gereserveerd

Middelen energiearmoede

Tot en met 2025 heeft de gemeente middelen ontvangen om energiearmoede tegen te gaan. Een deel daarvan is gereserveerd voor de energiehulp en het vervangen van witgoed. Op 1 oktober 2023 is er nog € 120.000 besteedbaar. Hiervan wordt € 80.000 gereserveerd voor de eerste tranche van deze isolatie aanpak.

Organisatie

Dit programma wordt georganiseerd binnen team duurzaamheid van gemeente Boekel. Gemeente Boekel levert de projectleider en ondersteuning binnen dit uitvoeringsplan. Zij dragen ook zorg voor de financiële verantwoording richting het Rijk. Hierbij wordt gemeente Boekel ontzorgd door de meewerkende marktpartijen. Voor de doelgroep lage inkomens staat ook de armoederegisseur van gemeente Boekel ter beschikking.

Via het gemeentelijke energieloket is het mogelijk om informatie en hulp te krijgen bij financiële regelingen en subsidies. Ook kunnen daar inhoudelijke vragen gesteld worden over de isolatiemaatregelen.

Ook wordt regionaal met de buurgemeentes een platform opgezet waar inwoners aanbieders van isolatiemaatregelen kunnen vinden. De bedoeling is dat via dit platform inwoners ontzorgd worden en makkelijk de juiste partij voor hun klus kunnen vinden. Mogelijk wordt er bij dit uitvoeringsplatform ook een intermediair aangesteld, die de diverse organisaties aan elkaar koppelt en de regie houdt. Deze partij begeleidt bewoners van A tot Z en ontlast de gemeente. Bijvoorbeeld in het benaderen van bewoners, het voeren van keukentafelgesprekken, een eerste advies over isolatiemaatregelen uitbrengen en ook een nagesprek om de volgende stappen te bespreken. Ook organiseren zij in overleg met de gemeente een collectieve inkoopactie en werven zij installateurs/aannemers die de isolatiemaatregelen uitvoeren. De intermediair begeleidt ook het uitbrengen en accorderen van een offerte. Als akkoord is gegeven door de bewoner treffen de installateurs/aannemers de isolatiemaatregelen in lijn met de eisen van het NIP over de isolatiewaarde.

In de uitvoering wordt ook rekening gehouden met en aansluiting gezocht waar mogelijk op andere lopende programma's zoals de energiearmoede aanpak, transitievisie warmte, energiecoöperatie en de renovatieschema's van de woningcorporatie.

Ontzorgingsproces

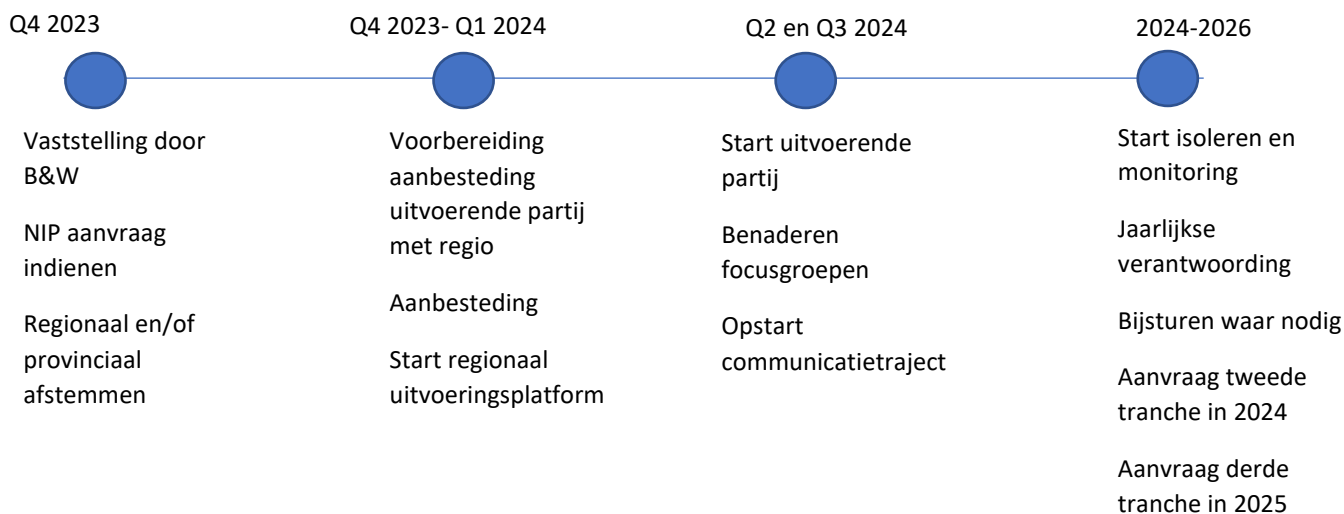
Het ontzorgingsproces ziet er als volgt uit:

1. Communicatie – Bewoners en de focusgroep(en) gericht en op maat informeren zodat zij mee doen. Hierbij moet zowel de korte termijn als de lange termijn inzichtelijk zijn om iedereen voldoende handelingsperspectief te bieden.
2. Inspecteren en adviseren – Dit geldt alleen voor de NIP doelgroep die niet in de doelgroep lage inkomens valt. Hieronder valt het bepalen of een aanmelding binnen de focusgroep(en) valt. Op basis daarvan een passend technisch en financieel advies en aanbod doen.
3. Uitvoering – Naast het treffen en toetsen van de isolatiemaatregelen wordt de financiering geregeld. Afhankelijk van de focusgroep(en) en het gekozen scenario wordt hier extra in ontzorgd. Ook na de uitvoering van een maatregel vindt opvolging plaats.

Naast deze fases en stappen gelden er ook algemene werkzaamheden zoals voorbereiding en nawerk. Bijvoorbeeld in de verantwoording naar het ministerie van BZK over de besteedde gelden en progressie.

Planning

Hieronder volgt een globale planning van acties die moeten worden opgestart en de vervolgstappen in het traject. Het betreft een planning op hoofdlijnen.

Monitoring

Om te kunnen voldoen aan de verantwoordingsplicht die hoort bij de SPUK lokale aanpak isolatie is het belangrijk om te monitoren. De volgende onderdelen worden gemonitord:

- Adres (straat, huisnummer, postcode, woonplaats) per deelnemende woning
- Of de woning onder de NHG grens valt. Hierbij wordt niet de absolute WOZ-waarde genoteerd
- Of een energielabel aanwezig is en welk energielabel dit is
- Welke elementen in de schil onvoldoende geïsoleerd zijn
- Jaar van uitvoering van de maatregelen
- Toegekend bedrag in euro's
- Of er een uitzondering gemaakt mag worden voor het te besteedde budget inwoners met schuldhulpverlening
- Aangebrachte isolatie binnen lokale isolatieaanpak voor dakisolatie in m2
- Aangebrachte isolatie binnen lokale isolatieaanpak voor spouwmuurisolatie in m2
- Aangebrachte isolatie binnen lokale isolatieaanpak voor gevelisolatie in m2
- Aangebrachte isolatie binnen lokale isolatieaanpak voor vloerisolatie in m2
- Aangebrachte isolatie binnen lokale isolatieaanpak voor bodemisolatie in m2
- Aangebrachte isolatie binnen lokale isolatieaanpak voor glas-, kozijn- en deurpanelen in m2
- Ventilatiesysteem aangebracht binnen lokale isolatieaanpak

Deze gegevens worden twee keer per jaar gedeeld met RVO ter verantwoording van de besteding van de ontvangen middelen.

Bijlagen

Bijlage 1 Voorwaarden isolatiemateriaal

Energiebesparende isolatiemaatregelen zijn:

- Bij particuliere woning: energiebesparende isolatiemaatregelen als bedoeld in artikel 4.5.2, derde lid van regeling nationale EZK- en LNV subsidies:
  - Dakisolatie dan wel zolder- of vlieringvloerisolatie waarbij tenminste 20m² van de oppervlakte van bestaande dak in bestaande thermische schil wordt geïsoleerd met isolatiemateriaal met een Rd-waarde van minstens 3,5 m²K/W en lokaal gespoten PIR of PUR met HFK vrije blaasmiddelen gebeurt
  - Gevelisolatie waarbij tenminste 10m² van de oppervlakte van binnen- of buitengevel van bestaande thermische schil wordt geïsoleerd en het isolatiemateriaal een Rd-waarde heeft van minstens 3,5m²K/W
  - Glas-, kozijnpaneel- of deurisolatie in de bestaande thermische schil door het vervangen van ten minste 8m² van de oppervlakte, of raamoppervlakte. Waarbij glas, kozijnpanelen of deuren door HR++ glas, eventueel in combinatie met nieuwe isolerende kozijnpanelen of nieuwe isolerende deuren met een Ud-waarde van ten hoogste 1,5 W/m²K of triple-glas met nieuw isolerend kozijn met een Uf-waarde van ten hoogste 1,5W/m²K eventueel in combinatie met nieuwe isolerende deuren met een Ud-waarde van ten hoogste 1,0 W/m²K
  - Spouwmuurisolatie waarbij ten minste 10m² van de oppervlakte van bestaande spouwmuren in de bestaande thermische schil wordt geïsoleerd met isolatiemateriaal met een Rd-waarde van minstens 1,1 m²K/W en het aanbrengen van lokaal gespoten PIR of PUR gebeurt met HFK-vrije blaasmiddelen.
  - Vloer- dan wel bodemisolatie waarbij ten minste 20m² van de oppervlakte van de bestaande vloer of de bestaande bodem in de bestaande thermische schil wordt geïsoleerd met isolatiemateriaal met een Rd-waarde van minstens 3,5m²K/W en het aanbrengen van lokaal gespoten PIR of PUR gebeurt met HFK-vrije blaasmiddelen.
- Bij VVE: energiebesparende isolatiemaatregelen als bedoeld in artikel 7, tweede lid van de subsidieregeling verduurzaming voor VvE's:
  - Dakisolatie dan wel zolder- of vlieringvloerisolatie waarbij minimaal 70% van de oppervlakte van het dak behorende tot de bestaande thermische schil wordt geïsoleerd met isolatiemateriaal met een Rd-waarde van minstens 3,5 m²K/W en het aanbrengen van lokaal gespoten PIR of PUR gebeurt met HFK-vrije blaasmiddelen.
  - Gevelisolatie waarbij ten minste 10m² per appartement van de oppervlakte van de binnen- of buitengevel van de bestaande thermische schil wordt geïsoleerd en het toegevoegde isolatiemateriaal een Rd-waarde van minstens 3,5 m²K/W heeft.
  - HR-glas, kozijnpaneel- of deurisolatie in de bestaande thermische schil door het vervangen van ten minste 8m² per appartement van de oppervlakte van glas, kozijnpanelen of deuren door HR++ glas, eventueel in combinatie met nieuwe isoleren kozijnpanelen of nieuwe isolerende buitendeuren met een Ud-waarde van ten hoogste 1,5 W/m²K of door triple-glas in combinatie met nieuwe isolerende kozijnen met een Uf-waarde van ten hoogste 1,5 W/m²K, eventueel in combinatie met nieuwe isolerende kozijnpanelen of nieuwe isolerende deuren met een Ud-waarde van ten hoogste 1,0 W/m²

- Spouwmuurisolatie waarbij ten minste 10m² per appartement van de oppervlakte van bestaande spouwmuren in de bestaande thermische schil wordt geïsoleerd met isolatiemateriaal van een Rd-waarde van minstens 1,1 m²K/W en het aanbrengen van lokaal gespoten PIR of PUR gebeurt met HFK-vrije blaasmiddelen
- Vloer- dan wel bodemisolatie waarbij minimaal 70% van de oppervlakte van de gehele vloer behorend tot de bestaande thermische schil wordt geïsoleerd waarbij het toegevoegde isolatiemateriaal voor de vloer of bodem een Rd-waarde van ten minste 3,5 m²K/W heeft en het aanbrengen van lokaal gespoten PIR of PUR gebeurt met HFK-vrije blaasmiddelen.

Bijlage 2. Aanvullende informatie over eisen.

Vanuit het NIP geldt de eis dat de aangebrachte isolatie moet voldoen aan een bepaalde streefwaarde. Dit sluit aan op de eisen van het ISDE en SVVE, dat conform de 'isolatiestandaard' is.

De isolatiestandaard

De standaard geeft een doel ten aanzien van de maximale warmtevraag van een woning. De warmtevraag is de hoeveelheid energie die nodig is voor het verwarmen van de woning. De standaard probeert hiermee een antwoord te geven op de vraag: 'hoe ver moet ik isoleren?' Het biedt daarmee handelingsperspectief voor gebouweigenaren die (stapsgewijs) willen verduurzamen.

De waarde van de standaard wordt in kWh warmte per m² weergegeven. Wat de doelwaarde voor een woning is, hangt af van een aantal factoren:

- Is de woning een eengezinswoning of een appartement?
- Is de woning vooroorlogs of naoorlogs (voor of na 1945 gebouwd)?
- Is de woning heel compact gebouwd? Dit wordt weergegeven door een factor voor compactheid: vloeroppervlak / som van oppervlaktes grenzend aan buitenlucht of grond.

Over het algemeen zal een naoorlogse woning met de standaard isolatiegraad ongeveer tot een energielabel A of B zonder zonnepanelen komen. Voor vooroorlogse woningen is het vergelijkbaar met label D zonder zonnepanelen. Bij het behalen van de isolatiestandaard is een naoorlogse woning normaal gesproken klaar voor een aanvoertemperatuur van 50 graden. Een vooroorlogse woning is klaar voor een aanvoertemperatuur van 70 graden. De standaard geeft aan hoe laag de warmtevraag van de woning als geheel moet zijn, maar geeft geen antwoord op de vraag hoe goed individuele componenten geïsoleerd moeten zijn. Daarvoor dienen de streefwaarden.

De streefwaarden

Naast de isolatiestandaard zijn er ook streefwaarden gepubliceerd. Die geven richting aan de isolatie van individuele componenten zoals dak, vloer en muren. De streefwaarden geven de optimale kwaliteit aan die voor componenten behaald kunnen worden. Dit zijn isolatiewaarden vergelijkbaar met die van nieuwbouwwoningen. Als alle streefwaarden worden behaald, komt de warmtevraag van de woning ruim onder de isolatiestandaard uit.

De streefwaarden geven dus een soort maximale isolatiewaarde. In de praktijk is dit voor verschillende componenten niet de meest logische of economisch meest interessante waarde. Dat komt omdat zoveel extra isoleren soms praktisch lastig is (denk aan het plaatsen van een extra buitenschil om de woning) en ook niet eenvoudig terugverdiend kan worden op de energierekening. Het eenvoudigste kan dan ook aan de standaard worden voldaan door alle individuele componenten redelijk te isoleren, in plaats van sommige componenten naar de streefwaarde te isoleren.

Wordt de standaard verplicht gesteld?

Nee, voorlopig niet. In het klimaatakkoord staat dat een eventuele verplichting op zijn vroegst in 2025 aan de orde is. Tot die tijd is het de verwachting dat de isolatiestandaard wel 'informeel' gebruikt wordt bij bijvoorbeeld verhuizingen of wanneer gebouweigenaren onderhoud willen plegen. Ook heeft de standaard een plek gekregen op het energielabel van woningen.

Wat kan je als gemeente met de standaard en streefwaarden?

Vaak wordt door woningeigenaren gevraagd wat 'spijtvrije maatregelen' zijn, in afwachting van een alternatief voor aardgas. De standaard en streefwaarden geven een landelijk afgestemd antwoord op

die vraag. Dat biedt enig perspectief aan huiseigenaren, VvE's en woningcorporaties, maar een standaard in kWh/m² is nog wel een ingewikkeld verhaal.

Hoe wordt de standaard bepaald?

Het bepalen van de warmtevraag dient te gebeuren door middel van een energieberekening van een woning, waarin de vorm van de woning, het verliesoppervlak en isolatiewaardes worden meegenomen. Een grove indicatie van de huidige warmtevraag van een woning kan verkregen worden door de totale gasvraag van de woning te delen door het vloeroppervlak en te vermenigvuldigen met 9. Let op: dit geeft alleen een goede indicatie als de gehele woning wordt verwarmd, en niet bijvoorbeeld alleen de woonkamer.